

НАРОДНА БАНКА

СРБИЈЕ

Финансијски сектор Србије у светлу догађаја на светском финансијском тржишту

Радован Јелашић – гувернер Народне банке Србије

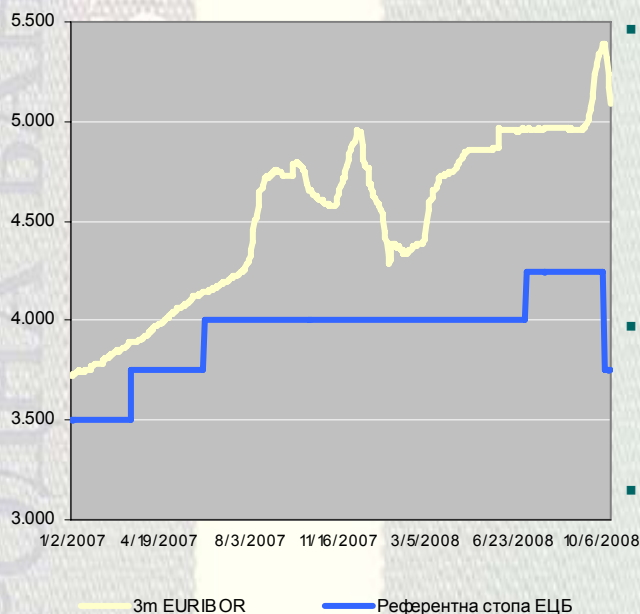
Београд, 17. октобар 2008. године

И док се владе и централне банке у свету утркују ко ће за сада обећати, а после урадити више...

- Рефинансирање од стране централних банака скоро свих потраживања банака;
- Куповина власничког удела у банкама;
- Повећање обима експлицитно осигураних депозита (50.000 – 100.000 EUR) и уверавање у њихову потпуну сигурност у неограниченом обиму (Ирска, Немачка, Аустрија, Мађарска итд.);
- Преузимање гаранција за кредитне линије између пословних банака ради оживљавања тржишта новца;
- Координирано смањење референтних каматних стопа;
- Обећање средстава у висини од ~700 млрд. USD у САД, ~1.700 млрд. EUR у ЕУ...

... значајнији ефекти најављених мера се тек очекују

Каматне стопе на тромесечном тржишту новца у Европи (у %)

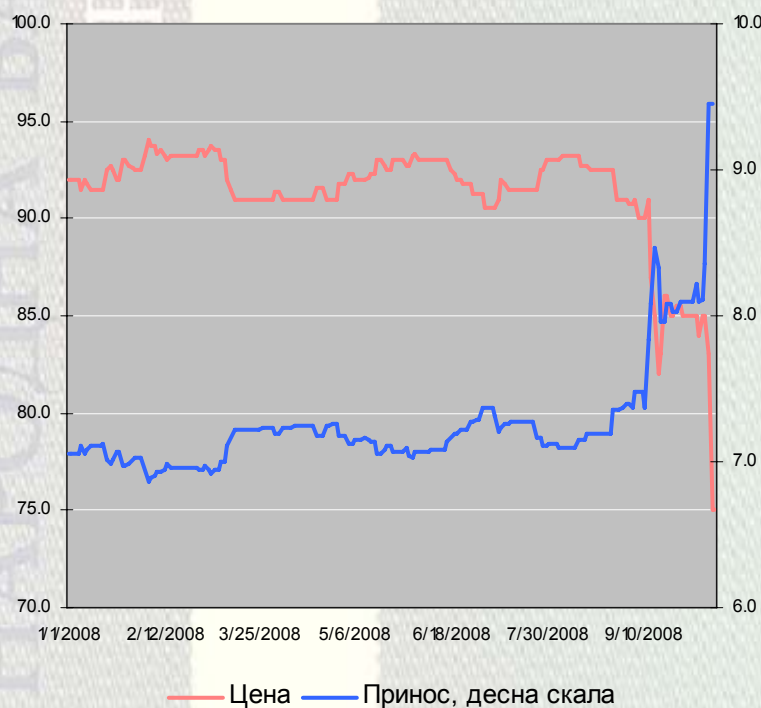

- Графикон јасно показује периоде турбуленција на европским тромесечним тржиштима новца;
- Независно од смањења референтне каматне стопе 9. октобра за 0,5% од стране шест централних банака, новац још није знатније појефтинио због неповерења између банака;
- Више трошкове референтне каматне стопе EURIBOR осећају и наши грађани;
- Велики број мера је прихваћен широм Европе по принципу угледања;
- Мере влада земаља у ЕУ аутоматски се одражавају и на нас кроз власничку структуру финансијског сектора.

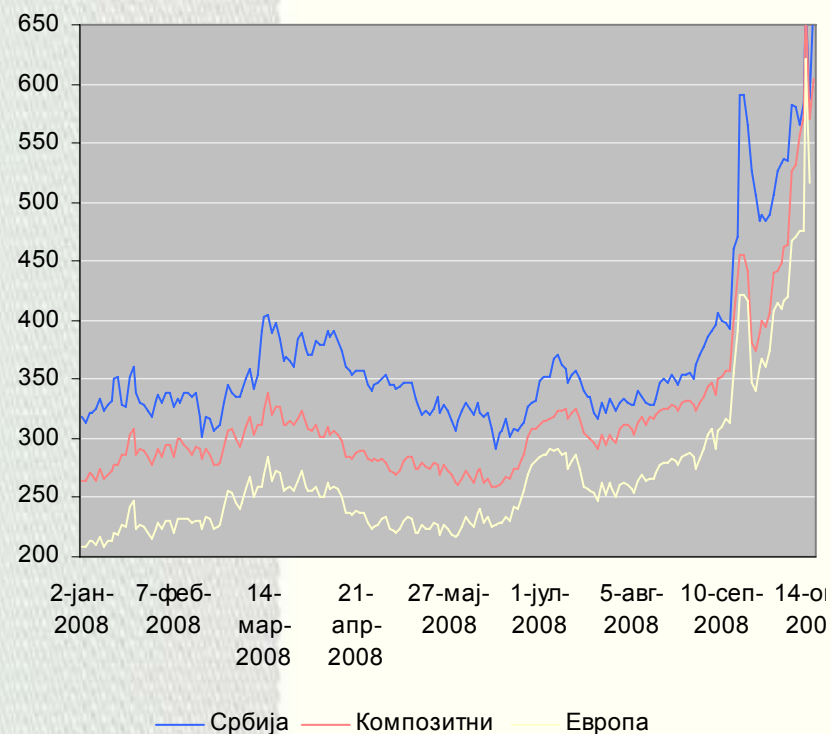
Тзв. *emerging markets* посебно су под притиском у последњих неколико дана!

- Премија ризика се знатно повећала за све земље у тој категорији:

Кретање цене обвезнице Р.Србије у
доларима на берзи у Луксембургу
(у %, 1.1.2008.г. - 13.10.2008)

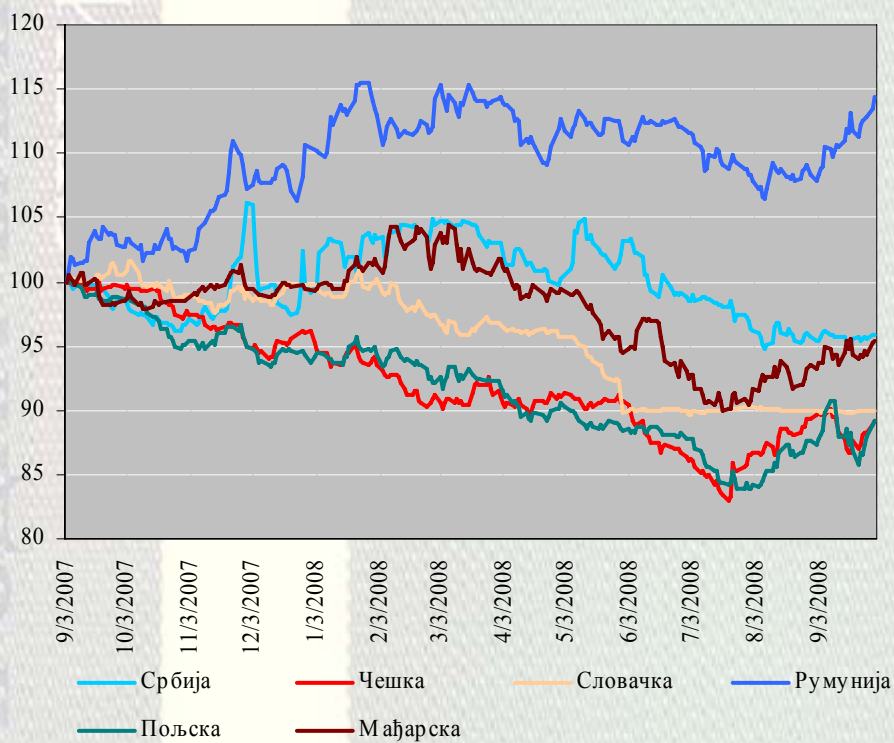

Индекс EMBI Global
(у бп.)

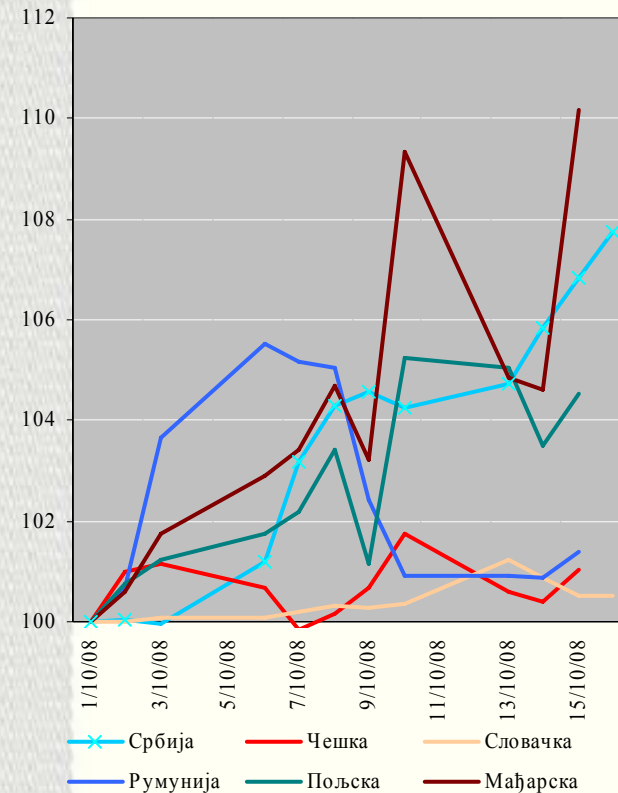

Кретање курсева појединих земаља

Кретање курсева националних валута према евр
у одабраним земљама у транзицији до септембра 2008. године
(3.9.2007=100, раст представља депресијацију)

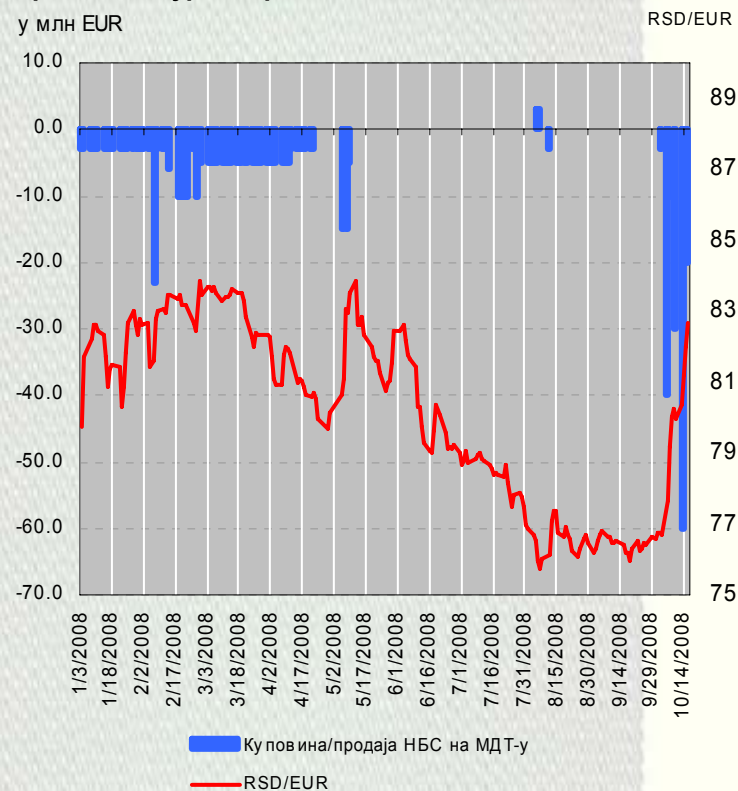

Кретање курсева националних валута према
евру у одабраним земљама у транзицији
у октобру 2008. године
(1.10.2008=100, раст представља депресијацију)

Динар ће и даље да плива – али сада у немирнијим водама

Учешће НБС на девизном тржишту и
просечан курс евра¹⁾

¹⁾ Позитивне вредности представљају куповину, а негативне вредности продају девиза.

- Флуктуације RSD према EUR мање су од флуктуација неких других страних валута (нпр. USD) према EUR.

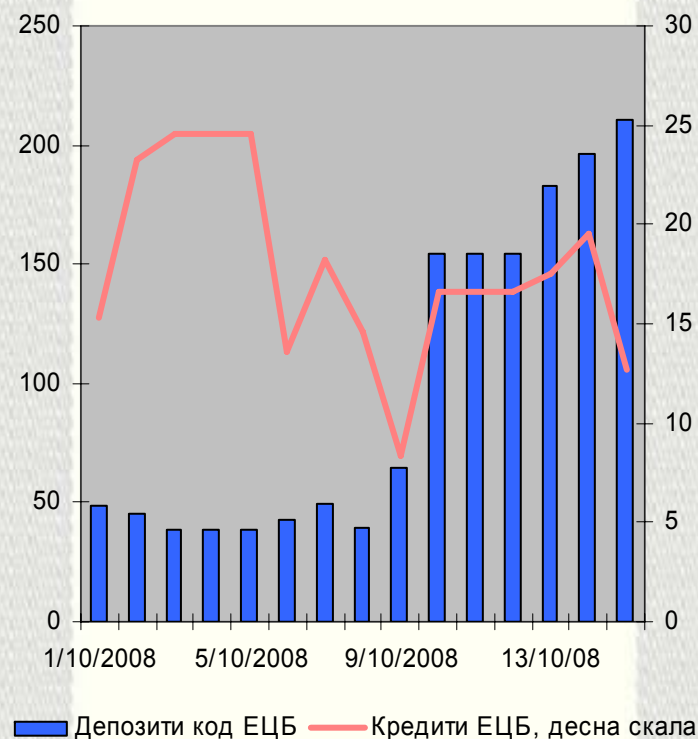
... а НБС се већ навикла да управља у таквим условима!

- Курс ће се и даље формирати уважавајући следеће аспекте:
 - Без значајних дневних флуктуација које би пореметиле функционисање девизног тржишта;
 - Без супротстављања тренду;
 - Уважавање се његов утицај на остварење циљаног распона инфлације и обезбеђење адекватности девизних резерви.

За разлику од банака у Европи и САД,

- Адекватност капитала тек изнад 8%;
- Знатна изложеност хипотекарним кредитима;
- Ликвидан део активе знатно испод нивоа банака у Србији → владе и централне банке откупљују потраживања банака да би им повећале ликвидност;
- Већа изложеност међународном тржишту капитала;
- Због велике неликвидности и временске неусклађености депозита и пласмана, државе повећавају обим осигураних депозита у знатној мери - неке на 50.000 EUR, а неке и на целокупну суму како не би дошло до повлачења депозита.

Ниво депозита банака код ЕЦБ-а у октобру 2008.
(у милијардама евра)

... српски банкарски сектор је добро припремљен за евентуалне спољне изазове!

Депоненти ниједне земље у окружењу, па и шире, немају сигурност која је обезбеђена депонентима у Србији!

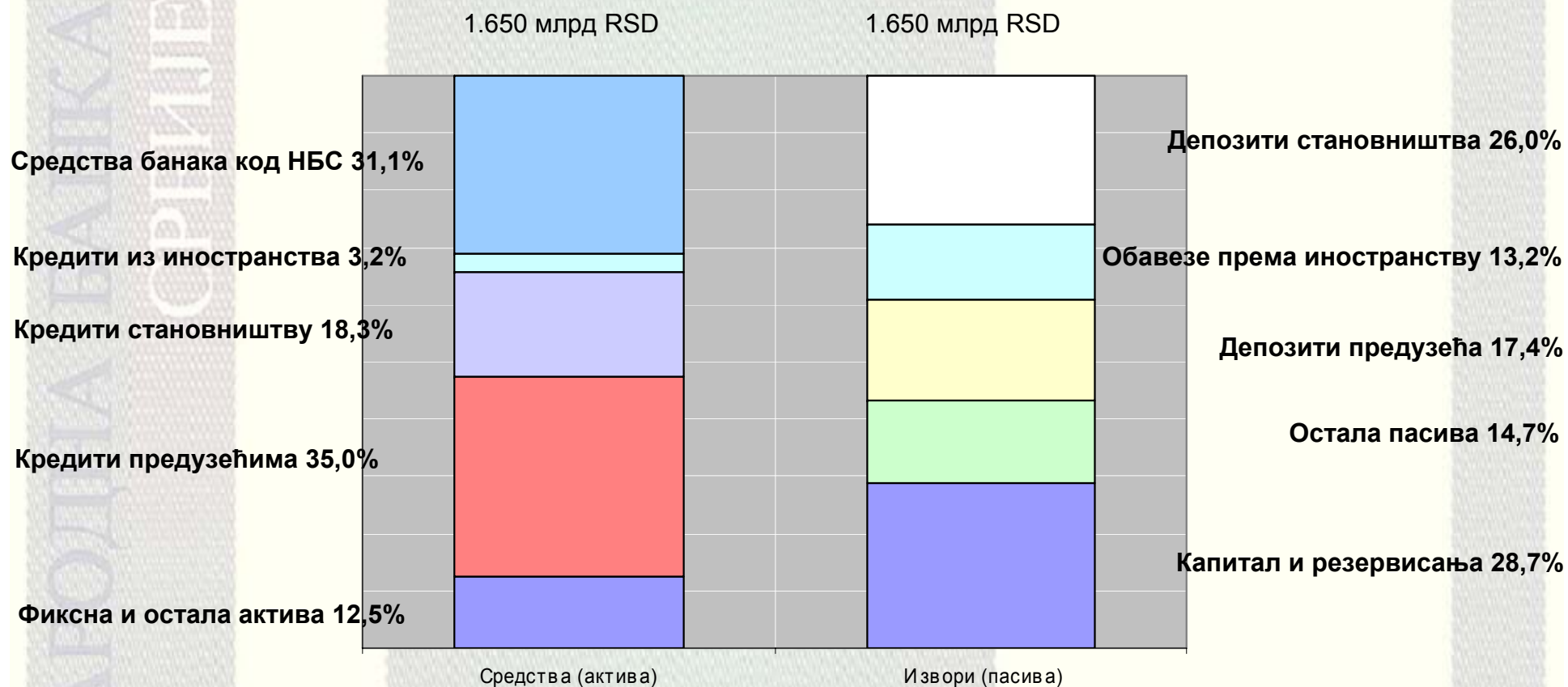
- Обавезна резерва за нову девизну штедњу од 40% +
- Обавезна резерва за девизне депозите у висини од 45% +
- Обавезна резерва на динарске депозите од 5%, односно 10%;
- Адекватност капитала 28,1%*;
- Трећину билансне суме чине готовина, депозити код НБС и ХоВ НБС.
- Осигурање депозита у динарској противвредности од 3.000 EUR за сваког депонента по банци – обезбеђено 80% депонената у Србији!

**Депоновано
код
Народне
банке
Србије**

* Са стањем на дан 30.06.2008.

Структура биланса стања банкарског сектора Србије*

*Стање да над 30.06.2008.

Србија не би требало сама себи да“копа јаму”!

- Информације о догађајима на међународном финансијском тржишту се преносе нетачно и делимично;
- Чињенице у вези с банкарским сектором Србије се негирају и релативизују (адекватност капитала, ликвидност, девизне резерве НБС)

Стварање
неосноване и
вештачке
тензије!

Мањи обим
депозита = скупљи
кредити

Инфлација у
зони евра 3,6%
годишње!

Смањење
штедње грађана
за 100 милиона
EUR

= дневно 2.000.000 RSD (25.000 EUR), месечно 60.000.000 RSD (750.000 EUR) мање прихода наших грађана
= 100 милиона EUR мање кредита привреди и грађанима

НБС константно прати ситуацију у финансијском сектору уз испуњавање своје законске обавезе!

Члан 3. став 2. Закона о НБС

«Народна банка Србије, поред основног циља, има за циљ и **очување финансијске стабилности.**»

- Главни циљ НБС је:
 - да се и надаље одржи стабилност финансијског сектора Србије, независно од догађаја на међународном финансијском тржишту;
 - да се обезбеди несметано кредитирање привреде и грађана – и скупљи кредит бољи је ни од каквог кредита;
 - да минимизира губитке добровољних пензијских фондова и осигуравајућих друштава!

Нове мере НБС не иду на терет стабилности банкарског сектора, али за банке значе тренутно растерећење (1/2)

- Не обрачунава се обавезна резерва на средства узета у иностранству, и то ретроактивно од 1. октобра за:

- кредите банака из иностранства (до сада 45%);
- субординирани капитал из иностранства (до сада 20%);
- задуживање компанија за финансијски лизинг (до сада 20%).

Циљани ефекат: знатно јефтиније рефинансирање у иностранству, давање шансе постојећим власницима да кредитима и капиталом подрже стабилност своје институције и обезбеде несметани обим кредита!

- Структура полагања девизне обавезне резерве се мења: уместо досадашњих 90% у девизама и 10% у динарима, сада 80% у девизама и 20% у динарима.

Циљани ефекат: ослобађање девизне ликвидности у корист банака у висини од око 350 милиона EUR, већа тражња за динарима и више кредита у динарима!

Нове мере НБС не иду на терет стабилности банкарског сектора, али за банке значе тренутно растерећење (2/2)

- Смањење затезне каматне стопе на износ разлике између обрачунатог износа и оствареног просечног дневног стања издвојене динарске, односно девизне обавезне резерве банке у обрачунском периоду:

- за динаре са 31,75% на 23,63%, а
- за девизе са 31,75% на 3M EURIBOR + 10%.

Циљани ефекат: смањење финансијске казне у случају неиспуњавања обавезне резерве.

- Обим обавезне резерве који ће се издвајати за период од 18. октобра до 17. новембра биће базиран не на просечном стању депозита у септембру (регуларно) него на стању депозита 15. октобра (ванредно).

Циљани ефекат: уважавање ефекта смањења девизних улога почетком октобра један период раније!

Обавезна резерва од 40% на девизне депозите грађана остаје неизмењена!

Нове мере ће растеретити банке, али тешко да ће обезбедити исти обим кредита као до сада

- EURIBOR је и даље висок, марже за земље у региону су се драстично повећале - пре свега за оне с нижим рејтингом.
- Могућност приступа чак и централа светском финансијском тржишту је знатно лимитирана.
- Независно од значајне подршке влада земаља ЕУ, биће потребан дужи временски период да тржиште капитала поново профункционише.
- **Обим обезбеђивања нових кредита зависиће пре свега од:**
 - расположивости/цене иностраних извора половина извора до сада
 - домаће штедње најважнији извор у блиској будућности!

А шта нам нуди будућност?

- Период јефтиних кредита, агресивних понуда различитих видова финансирања се за дуже време неће вратити.
- Динарски кредити ће знатно добити на популарности - они нису директно погођени ефектима кризе на финансијском тржишту, а њихова цена зависиће искључиво од нас:
 - нижа инфлација → нижа референтна каматна стопа → јефтинији кредити, и то без девизне клаузуле!
- Значајно ће порасти интерес за кредитима а) Европске банке за обнову и развој, б) Европске инвестиционе банке, в) Владе Републике Италије, в) Европске агенције за реконструкцију – ти кредити ће бити и јефтинији него до сада због изузећа из обавезне резерве.
- Привреди ће бити потребна додатна подршка!
- Знатно атрактивније камате на уложена средства.